

HASTA KISITLAMA TALİMATI

Dok. Kod: HB.TL.07

Yayın Tarihi:03.01.2017

Revizyon No:03

Revizyon Tarihi:19.09.2024

Sayfa Sayısı:3

1.0 AMAÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesinde, diğer tüm alternatifler denendikten sonra, ajite, konfüze ve demanslı hastaların yataktan düşmesini önlemek, hastaları sakinleştirmek, hasta hareketlerini kontrol altında tutarak tüp, dren ve tıbbi araç bağlantılarını çekip çıkarmasını ve kendisine zarar vermesini önlemek, yatağa bağımlı hastalarda uygun postürü koruyarak kas ve eklem kontraktürü gelişmesini önlemek hastanın kendini, diğer hastaları ve personeli yaralama riskine karşı, bakım ve tıbbi tedavi girişimlerinin kesintisiz olarak sürdürülmesini sağlamak amacı ile en son çare olarak kullanılacak olan kısıtlamaların uygulanmasına ait esasları tanımlamaktır.

2.0 KAPSAM

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesinde tedavi gören davranışsal olmayan sağlık gereksinimi için; ajite, konfüze, demanslı hastalar, kendisine ve çevresine zarar verme ihtimali olan hastalar, uygun postürü korumaya yönelik desteğe ihtiyacı olan yatağa bağımlı hastaları, kısıtlama altındaki tüm hastaları ve bu hastaların tedavisinden sorumlu hekim ve bakımını yapan hemşire ve sağlık personellerini kapsar.

3.0 KISALTMALAR

HBYS: Hastane Bilgi Yönetim Sistemi

4.0 TANIMLAR

Kısıtlama: Hastanın kendisini ya da diğerlerini yaralanmalardan korumak amacı ile hastanın fiziksel aktivitelerinin kontrolü için bedenin bir bölümünün ya da tamamının hareketlerini kısıtlamaya yarayan fiziksel ya da mekanik ekipmanların kullanımı

Fiziksel Kısıtlama: Uygulanan hasta tarafından kontrol edilemeyecek veya kolaylıkla çıkartılamayacak herhangi bir cihaz, materyal veya araç-gereçle vücudun sabitlenmesi/bağlanması veya hastanın normal aktivitelerini yerine getirmesini ve/veya özgürce hareket etmesini bilinçli olarak önleme girişimidir.

Kimyasal Kısıtlama: Hastanın tıbbi veya psikiyatrik durumu için standart bir tedavi olmayan, sadece davranışlarını kontrol etme ve hareket özgürlüğünü kısıtlama amacıyla kullanılan ilaç tedavisi yöntemiyle kısıtlama şeklidir. Kimyasal kısıtlamalar, yalnızca hastanın önceden tahmin edilemeyen bir şekilde ciddi agresif ve zarar verici davranışlar gösterdiği durumlarda yapılan ilaç uygulamalarıdır.

Güvenlik Amaçlı Ya Da Güvenliği Destekleyici Ekipman: Tıbbi, cerrahi ya da teşhise yönelik işlemler esnasında, işlemin düzenli bir parçası için düşünülmüş mekanizmaların kullanımı. Örneğin; ameliyat esnasında vücudun sabitlenmesi amacıyla bağlanması, IV tedavi için kullanılan tespit tahtaları, post-operatif ve konfüze ya da entübe hastaların geçici olarak kısıtlanması, konfüze hastaların yataktan düşmesini önlemede kullanılan güvenlik ekipmanları

5.0 SORUMLULAR

• Başhekimlik
• Hastane Başmüdürü
• Kalite Koordinatörlüğü
• Başhemşirelik
• Tüm Hekimler, Hemşireler ve Sağlık Personelleri
• Tüm Çalışanlar

6.0 FAALİYET AKIŞI

6.1 TEMEL İLKELER

6.2 TANIMLAMA

6.3 UYGULAMA

6.1 TEMEL İLKELER

- Uygulanan alternatif girişimlere rağmen durumu değişmeyen hastalar, kısıtlama uygulanması gerekli olan hastalar hemşire tarafından hekime bildirilir.
- Kısıtlama acil durumlar dışında hekim istemi doğrultusunda uygulanır, istem kısıtlama zamanını ve tipini kapsmalıdır.
- Saldırganlık riskini artıran ve hastanın iş birliğini bozan durumlar saptanmalı ve değerlendirilmeli, alternatif seçenekler başarısız veya yetersiz olduğunda kısıtlama yolu seçilmelidir.
- Kısıtlama altına alınacak hastaya ve hastanın ailesine tespitin nedenleri, önemi, tespit tipi ve süresi hakkında anlama düzeyine göre bilgi verilmelidir.
- Kısıtlama yapılan hastanın dolaşım ve cilt kontrolü; hasta ajite ise **30** dakikada bir, ajite değilse (tespit nedeniyle dolaşımı engelleyecek hareketler yoksa) **2** saatte bir yapılmalıdır.
- Her defasında tespit işleminin sürdürülmesinin gerekli olup olmadığı değerlendirilmelidir.
- Hastanın günlük yaşam aktivitelerini sürdürmesine izin verilmelidir.
- Kısıtlama, hastayı cezalandırmak ve personeli rahatlatmak gibi amaçlar için kullanılmamalıdır.
- Kısıtlamaya başlama zamanı, kısıtlama sonrası hastanın durumu, kısıtlamanın tipi, kısıtlama nedeni Order'a kayıt edilmelidir.
- Kısıtlama için kullanılan el ve ayak bağları IV giriş araçlarının üst kısmına uygulanmamalı, uygulanması gerekiyorsa dolaşımı engellemeyecek şekilde uygulanmalıdır.
- Çocuk hastalar için ailelerin bakıma katılımı sağlanır.

6.2 TANIMLAMA

6.2.1 Kısıtlama Nedenleri

- Hastanın kendine ve/veya zarar vermesi
- Aşırı ajitasyon,
- Oryantasyon bozukluğu,
- Hastanın tıbbi tedaviye uyumsuzluk göstermesi.

6.2.2.Saldırganlık Riskini Artıran Durumlar

- Erkek olma
- 15-24 yaş
- Yoksulluk
- Eğitimsizlik
- Aile ve çevre desteğinin yetersizliği
- Geçmişte saldırganlık öyküsü
- Madde bağımlılığı

6.2.3.Hastanın İşbirliğini Bozan Durumlar

- Dil bilmeme
- Bebek olma
- Konuşma özürlü olma
- Zekâ geriliği
- Eğitimsizlik
- Duygusal tepkiler
- Bilişsel işlev bozukluğu
- Madde etkisi
- Psikolojik hastalıklar

6.2.4.Kısıtlama Komplikasyonları

- Boğulma
- Dolaşım bozukluğu
- Kardiyopulmoner sistem fonksiyonlarında bozulmalar
- Solunum sıkıntısı
- Cilt bütünlüğünde bozukluk, sıyrık, basınç ülseri ekimoz

- Kontraktür
- Kas güçsüzlüğü, Kırıklar
- Yeterli besin ve sıvı alamama
- Aspirasyon
- Ajitasyon, konfüzyon
- Otonomi ve bütünlüğün kaybedilmesi
- Kendini hapsedilmiş hissetme

6.2.5. Alternatif Seçenekler

- Konuşarak sakinleştirme
- Dikkatin başka yöne çekilmesi
- Personelin hasta ile iletişiminin artırılması
- Uygunsa mobilizasyon
- Psikiyatri desteği
- Ek konsültasyon

6.3 UYGULAMA

- Kısıtlama hekim istemi ile başlatılır.
- Kısıtlama işleminden önce alternatif girişimler denenir.
- Yapılan tüm kısıtlama uygulamaları, amacı, türü süresi belirtilerek order'a kaydedilir.
- Kısıtlama sırasında hastaların haklarının ve saygınlıklarının en iyi şekilde korunduğundan emin olunur.
- Kısıtlama altındaki hasta, dolaşım bulguları ve kısıtlama komplikasyonları yönünden hasta ajite ise 30 dakikada bir, değilse 2 saatte bir değerlendirilir ve bulgular order'a kaydedilir.
- Çocuk hastaların ailelerinin bakıma katılması sağlanır.
- Eğer hasta kendisine ve çevresine zarar verecek davranışları, planlanan zamandan önce azaltırsa ve gereklilik ortadan kalkar ise Hekim ile irtibata geçilerek kısıtlamanın sonlandırılmasına karar verilir.

6.3.1 Fiziksel Kısıtlama

Fiziksel kısıtlama hastanın hareketini engellemek için fiziksel olarak hastanın elle durdurulması olarak ifade edilmektedir.

- Hasta kısıtlama kararı ilgili hekim veya nöbetçi uzman hekim tarafından verilerek tedavi planında belirtilir.
- İlgili hekim tedavi planında uygulamanın başladığı tarih, saat, kısıtlama tipini, endikasyonunu, uygulamanın hangi aralıklarla kontrol edileceği, uygulamanın sonlandırıldığı tarih ve saat belirtilir.
- İlgili hekim hastaya uygulanacak olan kısıtlamaların sebeplerini ve önemini, hastanın anlama düzeyine uygun olarak hastaya ya da yakınına açıklar.
- Hangi kısıtlamaya ihtiyaç olduğunu ve yatırılmaya çalışılan davranışın ne olduğunu sebebiyle birlikte order'a kayıt eder.

Kısıtlamanın Hemşire Kayıtları

- Kısıtlamanın tipi, kısıtlamanın başlama ve bitiş saati, kısıtlama sebebi ve hastanın kısıtlama kontrolü yapılarak hemşire tarafından **Hemşirelik Girişimleri Takip Formu' na** kayıt edilir.
- Eğer hasta kendisine ve çevresine zarar verecek davranışları, planlanan zamandan önce azaltırsa ve gereklilik ortadan kalkarsa hekim tarafından hastanın yeniden değerlendirmesi yapılır.
- Kısıtlılığın devamı ile ilgili karar en geç 24 saatte bir tekrar gözden geçirilmelidir.

Endikasyonlar ve Kısıtlamaya Alternatifler;

IV yollarını, tüplerini ve pansumanını çekiştiren hastalar;

- Yakın gözlem
- Tüpleri ve IV yollara ulaşamayacak bir pozisyon sağlamak
- Bu tür girişimleri hastanın göremeyeceği şekilde hastanın giysileri içine saklamak

Düşmeye meyilli, yataktan çıkmaya eğilimli, davranışları şüpheli, konfüze hastalar;

- Yakın gözlem
- Gerçek bir oryantasyon sağlama

- Duyusal yardımcıların kullanımı
- Hastanın dikkatinin yeniden değerlendirilmesi
- Dikkatin başka yöne yönlendirilmesi
- Hastayı hemşire istasyonuna yakın bir yere yerleştirme
- Işıklandırmayı arttırmak
- Tuvalet ihtiyaçlarını programlamak
- Egzersiz ihtiyacını programlamak

Kasıtlı olmayan ajitasyon, agresyon;

- Yakın gözlem
- Çevrenin güvenlik açısından kontrol edilmesi
- Kullanılan ilaç tedavilerinin olası yan etkileri hakkında bilgi sahibi olmak
- Davranışlara sınır koymak
- Sözel sakinleştirici teknikler kullanmak
- Psikiyatri konsültasyonu, Psikolog görüşme programı
- Yeniden güven/duygusal destek sağlamak
- Tıbbi durumun yeniden değerlendirilmesi
- Tüm bu kısıtlama uygulamaları denendikten sonra hastaların hala kısıtlama ihtiyacı varsa;

Tespit Malzemeleri Kullanımı

- ***El ve Ayak Bağları:*** Kendisine ve başkalarına zarar verebilecek hastalar için kullanılır. Bağlar, ince ve sert malzemeden olmamalı, dolaşımı engelleyecek sıklıkta ve IV tedavinin uygulandığı kola uygulanmaz en geç 30 dakikada bir hemşire tarafından kontrol edilir.
 - Tespit bağı ile hastanın cildi arasında 1-2 parmak boşluk kalmasına dikkat edilir. Bağlar kesinlikle çok sıkı ve distalde dolaşımı bozacak şekilde ayarlanmaz.
 - Tespit bağlarının uçları yatak kenarına güvenli bir şekilde bağlanır. Hastanın bu uçlara ulaşması önlenir. Düğüm acil durumda kolay ve hızlı açılacak şekilde atılır. Bağların güvenliğini kontrol etmeden önce hastanın kol veya bacağı hafifçe bükülür ve 2,5-5 cm gevşeklik bırakılır.
- ***Kol Tespit Tahtası:*** Sürekliliği kesildiği zaman hastanın tıbbi tedavisini olumsuz etkileyecek kateter, NG, IV yollar ve tüpleri çıkarma eğiliminde olan hastalar için kullanılır (özellikle çocuk hastalar için kullanılır). En geç 30 dakikada bir hemşire tarafından kontrol edilir.
- ***Yatak Kemerleri***
 - Yatak kemerleri, yatak kenar parmaklıkları üzerinden tırmanmaya çalışan hastaları yatakta tutmak ve zarar görmesini engellemek için kullanılır.
 - Kullanırken aşağıda yer alan önlemlere önlem uygulayan personel tarafından dikkat edilir.
 - Hastanın beline uygulanan kemer asla çok ince olmamalıdır.
 - Hasta ile bel bandı arasında el girecek kadar boşluk olmasına dikkat edilir.
 - Bel bandını yatağın hareket etmeyen herhangi bir bölümüne bağlamak ve hastanın hareket etmesini önlemek güvenli değildir.

6.3.2 Kimyasal Kısıtlama

Hastanın tıbbi veya psikiyatrik durumu için standart bir tedavi olmayan, sadece davranışlarını kontrol etme ve hareket özgürlüğünü kısıtlama amacıyla kullanılan ilaç tedavisi yöntemiyle kısıtlama şeklidir.

Kimyasal kısıtlamalar, yalnızca hastanın önceden tahmin edilemeyen bir şekilde ciddi agresif ve zarar verici davranışlar gösterdiği durumlarda yapılan ilaç uygulamalarıdır.

- Kimyasal kısıtlama hekim istemine göre uygulanır.
- Kısıtlamada kullanılacak ilacın adı, dozu, veriliş yolu, tarih ve saat kaydedilir. (Hekim istemi elektronik ortamda alınır).
- Hasta, kimyasal kısıtlama sonrası hekim ve hemşire tarafından yeniden değerlendirilir ve son değerlendirmeye göre gerekirse kimyasal kısıtlama tekrarlanır.
- Hastanın davranışları, bilinç düzeyi, hareketsizlik nedeniyle oluşabilecek pnömoni, idrar retansiyonu, konstipasyon, dolaşım bozukluğu izlenerek kaydedilir

7.0 İLGİLİ DOKÜMANLAR

